

даної проблематики повинні бути спрямовані на формування обліково-аналітичного забезпечення системи економічної безпеки підприємства через поглиблення інформації управлінського обліку, в т.ч. для забезпечення управління ризиками чи загрозами підприємства; застосування систем обліку та аналізу, що інтегровані із іншими функціями управління, зокрема, ERP-системи; удосконалення інформаційного наповнення Звіту з управління як джерела інформації щодо ефективності управління економічною безпекою; напрацювання ефективного інструментарію стратегічного аналізу економічної безпеки через застосування методів портфельного та ситуаційного аналізу; розроблення факторних моделей впливу зовнішнього середовища на економічну безпеку підприємства.

Список використаних джерел

1. Цвай Х.І. Галайко Н.В. Загрози фінансово-економічній безпеці підприємства та шляхи їх усунення. Причорноморські економічні студії. 2016. №11. С.181-185.
2. Бланк И. А. Управление финансовой безопасностью предприятия. К. Эльга, 2009. 776 с.

Прохорова Єлена,
к.е.н., доцент кафедри менеджменту
ДВНЗ «КНЕУ імені Вадима Гетьмана»
yeliena.prokhorova@kneu.ua

РОЗВИТОК МОДЕЛІ СТРАТЕГІЧНОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА

Ключові слова: стратегічне підприємництво, модель стратегічного підприємництва

Анотація. Узагальнено підходи до змісту стратегічного підприємництва. Запропоновано розвиток моделі стратегічного підприємництва на основі змісту етапів процесу стратегічного менеджменту.

Prokhorova Yeliena,
Ph.D., Associate Professor,
Management Department,
State Higher Educational Institution
Kyiv National Economic University named after Vadym Hetman

STRATEGIC ENTREPRENEURSHIP MODEL DEVELOPMENT

Keywords: strategic entrepreneurship, strategic entrepreneurship model

Abstract. Different approaches to the strategic entrepreneurship definition generalized. The developed strategic entrepreneurship model is presented as strategic management process stages.

Концепція стратегічного підприємництва, яку впроваджено в наукові дослідження і практичну діяльність на початку 21 століття (Ireland R.D. et al., 2001) [1], включає два основних припущення: про пошук можливостей, що є ознакою підприємницької поведінки, і про спрямованість на досягнення конкурентних переваг, що є характерним для стратегічного менеджменту (Ireland R.D. et al., 2003) [2]. Більшість авторів (Foss N., Lyngsie J., 2011; Piispanen V-V., Paloniemi K., 2015; Hitt M. et al., 2017) [3, 4,5] повторюють висновок Ireland R.D. про те, що малі новостворені підприємства більш успішні у визначенні привабливих можливостей для підприємницької діяльності і менш успішні в розвитку і зміцненні конкурентних переваг, щоб використовувати можливості тривалий час. Натомість компанії, які існують більш тривалий час, краще розвивають і зміцнюють конкурентні переваги, але є менш успішними в пошуку підприємницьких можливостей, якими можна скористатися для використання наявних ресурсів і компетенцій. Стратегічне підприємництво має поєднати поведінку, спрямовану на пошук принципово нових можливостей, із поведінкою, спрямованою на порушення існуючих галузевих конкурентних умов або створення нових ринкових просторів (тобто поведінкою, яка спрямована на пошук конкурентних переваг).

Беручи за основу модель стратегічного підприємництва, запропоновану Ireland R.D. et al., 2003, а також ідеї Westgren R., Wuebker R. (2019) [6], порівняємо зміст етапів стратегічного менеджменту, які використовуються при підприємництві і стратегічному підприємстві (табл. 1).

Таблиця 1. – Порівняння змісту етапів стратегічного менеджменту при підприємстві і стратегічному підприємстві

Етапи процесу стратегічного менеджменту	Зміст етапів	
	Підприємництво	Стратегічне підприємництво
Формулювання місії і стратегічних цілей	Використання підприємницького типу мислення	Використання підприємницького типу мислення
Аналіз зовнішнього середовища: пошук конкурентних переваг	Пошук можливостей	Пошук можливостей Пошук конкурентних переваг
Аналіз внутрішнього середовища	Аналіз ресурсів і компетенцій	Аналіз ресурсів і компетенцій
Стратегічний вибір	Креативність Інновації	Конкурентна перевага Інновації
Впровадження стратегії	Менеджмент ресурсів Розвиток нових бізнес-моделей	Стратегічний менеджмент ресурсів

Порівняльний аналіз ілюструє, що ключова відмінність між підприємництвом і стратегічним підприємництвом простежується на етапі аналізу зовнішнього середовища: якщо підприємці зосереджуються лише на пошуку можливостей, то при стратегічному підприємстві одночасно відбувається і пошук можливостей, і пошук конкурентних переваг. Тому Piispanen V-V. та Paloniemi K. (2015) [4] вважають, що підприємці, які використовують стратегічне підприємництво, орієнтоване на зростання, здатні найбільш ефективно використовувати існуючі можливості для розвитку бізнесу, і, в той же час, здатні створювати нові бізнес-можливості, які бажані і досяжні для них і для діючих підприємств.

Характерними ознаками підприємництва є інновації, визначення можливостей та спрямованість на зростання (Luke B. et al., 2010) [7]. У базовій моделі стратегічного підприємництва, запропонованій R.D. Ireland et al. (2003), показано, як підприємницьке мислення, підприємницька культура і лідерство дозволяють стратегічно управляти ресурсами, розвивати креативність і впроваджувати інновації, що веде до досягнення конкурентної переваги і створення додаткової вартості. Подальший розвиток цієї моделі стратегічного підприємництва (Shepherd D.A., 2011) [8] включав вплив зовнішнього середовища, функціонування внутрішнього середовища в частині управління ресурсами для створення цінності в часі. Наступна удосконалена модель стратегічного підприємництва (Hitt M.A. et al., 2012) [9], яка ґрунтується на моделі 2003 року, побудована як багаторівнева модель «вхід-процес-вихід» і включає екологічні, організаційні та індивідуальні ресурси, які в динамічному процесі одночасного використання можливостей і створення переваг створюють цінність для суспільства, організацій та окремих людей. Ґрунтуючись на попередніх моделях стратегічного підприємництва, пропонуємо подальший розвиток цієї моделі, взявши за основу етапи процесу стратегічного менеджменту (табл. 2).

Таблиця 2. – Зміст етапів стратегічного підприємництва

Етапи процесу стратегічного менеджменту	Зміст етапів стратегічного підприємництва
Визначення місії і стратегічних цілей	Використання підприємницького типу мислення
Аналіз зовнішнього середовища	Визначення можливостей Визначення конкурентних переваг
Аналіз внутрішнього середовища	Аналіз ресурсів і компетенцій
Стратегічний вибір	Використання можливостей Створення цінності для споживачів Досягнення конкурентних переваг Використання інновацій

Етапи процесу стратегічного менеджменту	Зміст етапів стратегічного підприємництва
Впровадження стратегії	Використання підприємницької культури Лідерство Стратегічний менеджмент ресурсів Впровадження інновацій Створення додаткової вартості для організації і суспільства
Стратегічний контроль	Аналіз досягнення стратегічних цілей

Джерело: складено на основі Ireland R.D., 2003; Hitt M.A., 2012

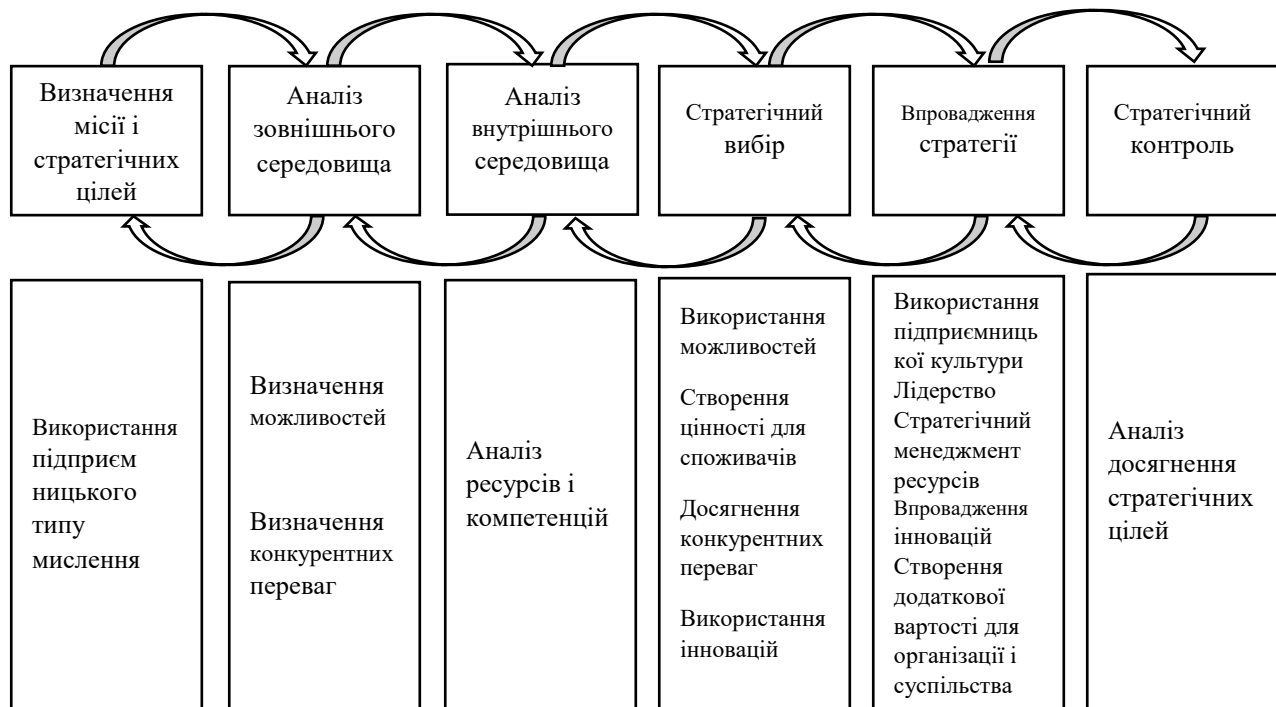

Рис. 1. – Модель процесу стратегічного підприємництва.

Джерело: авторська розробка

Графічно модель подано на рис. 1. Представлена модель стратегічного підприємництва ілюструє, як підприємницький підхід використовується на всіх етапах стратегічного менеджменту. Модель може бути розвинена і доповнена в результаті нових досліджень сутності підприємницької поведінки на всіх етапах процесу стратегічного менеджменту.

Список використаних джерел

1. Ireland, R. D., Hitt, M.A., Camp, S.M., & Sexton, D.L. (2001). Integrating entrepreneurship and strategic management actions to create firm wealth. *Academy of Management Executive*, 15(1), 49-63.

2. Ireland R.D. et al. (2003). A model of strategic entrepreneurship: The construct and its dimensions. *Journal of Management* 2003 29(6) 963–989 DOI: 10.1016/S0149-2063_03_00086-2
3. Foss, Nicolai J. and Lyngsie, Jacob. (2011). The Emerging Strategic Entrepreneurship Field: Origins, Key Tenets, and Research Gaps (January 22, 2011). HANDBOOK OF ORGANIZATIONAL ENTREPRENEURSHIP, Daniel Hjorth, ed., Edward Elgar, 2011, SMG WP 7/2011, Available at SSRN: <https://ssrn.com/abstract=1747711>
4. Piispanen V-V. та Paloniemi K. (2015). Entrepreneur balancing strategic and entrepreneurial actions in business development, January 2015. In book: Understanding Work Experiences from Multiple Perspectives - New Paradigms for Organizational Excellence (pp.8). Publisher: Bloomsbury Publishing India PVT. LTD. Editors: G D Sardana and Tojo Thatchenkery. – https://www.researchgate.net/publication/270898365_Entrepreneur_balancing_strategic_and_entrepreneurial_actions_in_business_development
5. Hitt, Michael & Ireland, R. & Camp, Michael & Sexton, Donald. (2017). Strategic Entrepreneurship: Integrating Entrepreneurial and Strategic Management Perspectives. 10.1002/9781405164085.ch1.
6. Westgren R., Wuebker R. (2019). An economic model of strategic entrepreneurship. *Strategic Entrepreneurship Journal*. 2019;1–22. <https://doi.org/10.1002/sej.1319>
7. Luke B., Kearins K., Verreyne M. (2010). A theory of strategic entrepreneurship. *Business*. [https://researchbank.swinburne.edu.au/file/16789672-e22b-49c4-879c-5030d4284018/1/PDF%20\(Published%20version\).pdf](https://researchbank.swinburne.edu.au/file/16789672-e22b-49c4-879c-5030d4284018/1/PDF%20(Published%20version).pdf)
8. Shepherd, D. A. (2011). Multilevel entrepreneurship research: Opportunities for studying entrepreneurial decision making. *Journal of Management*, 37, 412–420.
9. Hitt M.A., Ireland R.D., Sirmon D.G., and Trahms C.A. (2012). Strategic Entrepreneurship: Creating Value for Individuals, Organizations, and Society. Article in SSRN Electronic Journal · January 2012. DOI: 10.2139/ssrn.1994491

Силкіна Юлія,
к.е.н., доцент кафедри менеджменту
Київського національного торговельно-економічного університету
y.sylkina@knu.edu.ua
Сидоренко Олексій,
студент 4-го року навчання
Київського національного торговельно-економічного університету

УКРАЇНСЬКИЙ ДОСВІД РОЗВИТКУ СОЦІАЛЬНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ БІЗНЕСУ В УМОВАХ VUCA-СВІТУ

Ключові слова: VUCA-світ, соціальна відповідальність бізнесу, пандемія.

Анотація. У роботі було визначено конкретні приклади соціальної відповідальності бізнесу в VUCA-світі, зокрема в умовах пандемії. Обґрунтовано важливість КСВ в діяльності підприємства з метою сталого розвитку. Запропоновано заходи для покращення боротьби з пандемією.